

TRONDHEIM KOMMUNE

Kattem barnehager

Årsplan 2021

Innhold

Glade barn - fornøyde foreldre	3
Nærmiljø og samfunn	4
Natur, miljø og teknologi.....	6
Kunst, kultur og kreativitet.....	8
Kropp, bevegelse, mat og helse	10
Kommunikasjon, språk og tekst	12
Etikk religion og filosofi	14
Antall, rom og form.....	16
Relasjon, lek, læring og danning	18
Overgang småbarn-storbarn.....	19
Årshjul for skolestarterne	20
Spesialpedagogisk arbeid ved enheten	21
Vurderingsarbeid/pedagogisk dokumentasjon av barnehagens virksomhet	22
Læringsmiljøprosjekt.....	23
Stein, saks, papir - en strategi for å bygge sterke barnefellesskap	24
Flerkulturelt arbeid	25
Tidlig innsats/ flerfaglig blick	26
Barnehagen som språkarena	27
Grønt flagg/miljøarbeid.....	28
Fra barnehage til skole	29

Glade barn - fornøyde foreldre

Dette er vår visjon for et godt foreldresamarbeid, trivsel og god utvikling for alle våre barn i barnehagen. Samtidig jobber vi etter Trondheim kommunes verdier kompetent, åpen og modig.

Vårt samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling.

Som barnehage skal vi fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.

Oppvekstområdets fire felles mål i denne perioden:

- Barn og unge har fremragende kompetanse sosialt, språklig og faglig
- Barn og unges oppvekstmiljø er alle voksnes ansvar
- Barn og unge er unike og hører til i samme fellesskap
- Vi er et felles lag som møter barn og unge med kjærlighet, kompetanse og respekt

Denne årsplanen er et ledende arbeidsdokument for personalet, og den skal gi foreldre og andre interesserte nyttig informasjon om hverdagen i barnehagen. Planens innhold skal gi personalet et felles pedagogisk utgangspunkt og et styringsverktøy som skal samle barnehagen i retning av ønsket resultatoppnåelse og utvikling med planer og tiltak.

Vi ønsker et tett samarbeid med alle foreldre, og at vi møter hverandre med gjensidig respekt og tillit til at vi alle som utgangspunkt vil barnets beste.

På våre 4 hus har vi 190 barn i alderen 1-6 år. Vi har felles administrasjon bestående av enhetsleder, to avdelingsledere, sekretærer og spesialpedagogisk koordinator. Kontorene ligger i Kattem barnehage; Uståsen 4.

Kattem barnehager ligger i hjertet av Kattem, sentralt ved servicekontor, butikk og buss.

Nærmiljø og samfunn

Vi ønsker å bidra til å gi barna innsikt og deltagelse i et demokratisk samfunn gjennom medvirkning. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal personalet i barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med nærmiljøet, samfunnet og verden. Dette innebærer blant annet å bli kjent med hvor vi bor, hvem vi bor med, lekeplasser og turområder i nærmiljøet på Kattem, Heimdal bibliotek, Kattem helse og velferdssenter, m.m.

Gjennom flere år har vi deltatt i Udir sitt læringsmiljøprosjekt, og ønsker å framstå med tydelige holdninger mot mobbing, rasisme og diskriminering.

Vi synliggjør og snakker om FNs barnekonvensjon, og bidrar til at barna får kjennskap til ulike levesett, tradisjoner og familieformer.

Vi markerer FN-dagen i oktober, Samefolkets dag i februar, barnehagedagen i mars og 17. mai .

Nærmiljø og samfunn

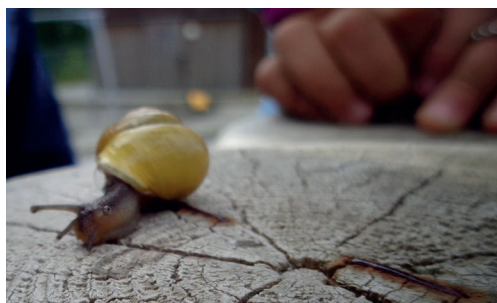
1-3 år	3-6 år
<ul style="list-style-type: none">• Personalet og barna skal sammen bli kjent med nærmiljøet rundt Kattem barnehage• Personalet skal sammen med barna i løpet av året ha prosjekt om familien min, hvem bor jeg med, hvor bor vi.• Personalet skal ha tydelige holdninger mot mobbing, rasisme og diskriminering.• Barnehagen skal markere FN-dagen, dette gir personalet gode muligheter til å gjøre barna kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer.• Barnehagen markerer barnehagedagen i mars.	<ul style="list-style-type: none">• Personalet og barna skal sammen bli kjent med barnehagens nærmiljø og områdene rundt som f.eks Kattem helse- og velferdssenter, biblioteket, politistasjonen, lekeplassene og turområdene.• Barn skal få kjennskap til samisk kultur, eventyr, merkedager og tradisjoner.• Barna skal i løpet av barnehageåret få muligheter til å bli kjent med offentlig transport, f.eks buss, trikk, tog.• Barnehagen skal markere FN-dagen, dette gir personalet gode muligheter til å gjøre barna kjent med ulike tradisjoner, levesett og familieformer.• Personalet skal snakke om og synliggjøre barnekonvensjonen, og ha tydelige holdninger mot mobbing, rasisme og diskriminering.• Personalet skal bidra til at barn får en begynnende forståelse av at det de gjør vil få konsekvenser for de rundt dem, og at de kan gjøre en forskjell.• Barnehagen markerer barnehagedagen i mars.

Natur, miljø og teknologi

Vi ønsker å bidra til at barn kan få et mangfold av naturopplevelser, og at de skal bli glade i naturen gjennom å oppleve naturen som arena for lek, læring og gode opplevelser og erfaringer. Dermed vil vi også bidra til at barna får en begynnende forståelse for naturens egenart.

Barna skal få innblikk i hvordan verne om naturressurser, biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Det skal legges til rette for at barna skal bli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Natur, miljø og teknologi

1-3 år	3-6 år
<ul style="list-style-type: none">• Personalet skal ha som mål at alle barna skal ha en turdag/utedag i løpet av uka, og at barna får erfare ulike utemiljøer(regn, snø, sludd, sol, is o.l.) Personalet skal være aktive med barna ute, og bidra med å skape rom for ulike sanseinntrykk.• Personalet skal bidra til å gi barn opplevelser med friluftsliv gjennom hele året.• Gjennomføre ulike fysikkeksperimenter sammen med barna som f.eks smelte snø, blande olje/vann, tyngdekraft(tungt-lett).• Personalet skal bidra til å gi barna kjennskap til ulike dyr, gjennom bilder, samtale, tekst og sang.• Personalet skal være aktive i å skape gode holdninger omkring ivaretagelse av miljøet rundt oss ved å ta vare på naturen - ha respekt for liv - rydde opp etter oss.• Personalet skal være aktive i å synliggjøre barnehagens miljøregler sammen med barna.	<ul style="list-style-type: none">• Barnehagen skal delta i Rusken-aksjonen hver vår, hvor fokus er å sortere søppel, plukke søppel i og utenfor barnehagen. Dette er fokus gjennom hele året sammen med barna.• Barna skal ha utetid hver dag.• Personalet skal være med å gi barna erfaringer med friluftsliv gjennom et helt barnehageår.• Personalet skal sammen med barna være med å skape erfaringer med landart i barnehagens inne- og utemiljø.• Gjennomføre ulike fysikkeksperimenter sammen med barna som f.eks smelte snø, blande olje/vann, tungt-lett. Det skal være rom for undring, nysgjerrighet og muligheter for å skaffe seg erfaringer med bruk av ulike digitale verktøy.• Personalet skal være aktive i å skape gode holdninger omkring ivaretagelse av miljøet rundt oss. Vi skal ta vare på naturen - ha respekt for liv - rydde opp etter oss. Være aktive i å synliggjøre barnehagens miljøregler sammen med barna.• Personalet kan sammen med hele eller deler av barnegruppa ha små prosjekt med f.eks. å følge et tre gjennom et helt år - årstidene.

Kunst, kultur og kreativitet

Personalet skal legge til rette for at barna skal få opplevelser og erfaringer med kunst og kultur i ulike former, organisert på en slik måte at det gir barna muligheter for selv å delta, skape, utforske og fordype seg.

Dette er kunstneriske uttryksformer som bl.a kunsthåndverk, billedkunst, dans, musikk, språk og litteratur.

Høytider som er representert i barnegruppa på hver enkelt base/avdeling markeres i dialog og samarbeid med foreldre/foresatte

Kunst, kultur og kreativitet

1-3 år	3-6 år
<ul style="list-style-type: none">• Vi markerer ulike høytider som er representert på hver enkelt base/avdeling sammen med barna, og barna får mulighet til å komme med sine uttrykk, fantasi, kreativitet og skaperglede.• Kunstneriske uttrykk skjer på barnas premisser.• Barna skal få kjennskap til ulike musikkuttrykk og instrumenter ved å lytte, prøve ut og skape egne uttrykk med bruk av ulike materialer• Barna gis muligheter til å få erfaringer med å bruke alle sine sanser, og bli kjent med ulike materialer.• Sammen med barna bruker personalet rytmeinstrumenter, eksperimenterer med rytmer, lyder og volum.• Personalet skal være kulturskapere og introdusere barna for nye opplevelser med sang, og ivareta sangkultur i barnehagen, ved å ha sangstunder med barna i løpet av dagen.	<ul style="list-style-type: none">• Personalet skaper rom for at barna får oppleve ulike kulturuttrykk og kunstneriske sanseinntrykk ved å besøke nærmiljøet vårt og byen vår, og ved å invitere kunst og kultur inn i barnehagen.• Barnehagen er aktiv bruker av “den kulturelle barnehagesekken”.• Personalet skal opptre støttende, undrende og nysgjerrig omkring barnas kunst og uttrykk.• Personalet har som mål å gjøre seg kjent med ulike eventyr fra hele verden i løpet av barnehageåret.• Personalet skal skape rom slik at barna får erfaringer med bruk av ulike materialer, f.eks maling med blåbær, naturmaterialer, leire, gjenbruksmaterialer.• Gjennom alle prosesser skal personalet ha fokus på resirkulering, og være aktive i å bruke natur- og gjenbruksmaterialer med barna.• Personalet skal anerkjenne barnas kulturarv med tradisjoner fra barnehagen, nærmiljøet, barnas interesser og verdien av foreldre-samarbeid.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Personalet i barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan få oppleve glede i å være i bevegelse, matglede og matkultur, fysisk og psykisk helse, mental og sosialt velvære.

Barna vil bli introdusert for aktiviteter der de kan være i bevegelse, i lek og i sosial samhandling med andre.

De skal ha mulighet til å oppleve mestring og motivasjon ut fra sine egne forutsetninger, og bli kjent med sin egen kropp, og egne og andres følelser

De skal få øvelse i å bli bevisst og gjenkjenne sine egne og andres grenser, og lære å respektere at andre kan være ulike fra de selv.

I barnehagen får barna øve seg i å bli selvstendige, som i påklednings situasjon, måltid, lek.

Kropp, bevegelse, mat og helse

1-3 år	3-6 år
<ul style="list-style-type: none">• Barnehagen tilbyr varierte aktiviteter i hverdagen inne, ute og i gymsal ved Kattem skole• Barna får i samspill med personalet øve seg på selvstendighet i av- og påkledning, måltid, lek og fin-og grovmotoriske miljøer.• Barna gis muligheter til å bli kjent med egen kropp, egne grenser og andres grenser, og lærer å respektere andre.• Alle har en turdag hver uke.• Sammen med personalet får barna lov til å være med på å sette frem mat, dekke på og av bord.• En gang i uka serveres et varmt måltid med fokus på et godt næringsinnhold.	<ul style="list-style-type: none">• Gjennom barnehageåret tilbys barna varierte erfaringer knyttet til ulike årstider, ulik bekledning, og erfaringer med ulikt underlag ute og inne.• Barna er med på å tilberede og sette fram mat, dekke på og av bord• En gang i uka serveres et varmt måltid med fokus på et godt næringsinnhold.• Ved turdag serveres grøt til frokost• Personalet er tilstede og er støttende og veiledende for barna i prosesser hvor selvstendighet er i fokus som ved smøring av egen mat, av- og påkledning, toalett og andre aktiviteter i barnehagen.• Alle har en turdag hver uke.• Det tilbys turer som stimulerer til allsidig og variert lek, f.eks: aking, ski, ulendt terreng, klatring, risikofylt lek• Barna gis muligheter til å bli kjent med egen kropp, egne grenser, andres grenser og til å lære seg å respektere andres grenser.• Vi har en uteuke på høsten/våren.• Vi har vinteraktivitetsdager på alle husene.

Kommunikasjon, språk og tekst

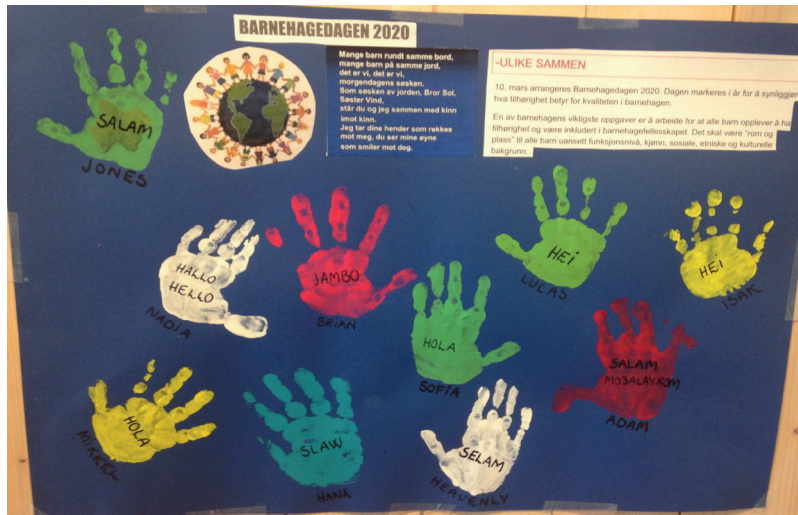
Gjennom arbeid med fagområdet kommunikasjon, språk og tekst vil personalet bidra til at barna får muligheter til å utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer. Personalet skal legge til rette for at barn kan leke med språk, symboler og tekst, og stimulere til språklig nysgjerrighet, bevissthet og utvikling. Barn skal oppleve å bli sett, hørt og bli gitt mulighet til å sette ord og uttrykk på egne følelser og hendelser i egne liv. Personalet må ha en bevissthet på sitt kroppsspråk, og ha god øyekontakt med barna. Det skal brukes benevning i alle hverdagslige gjøremål, og personalet skal være gode språkmodeller for barna.

Barna skal møte ordbilder og tekster i barnehagens miljø. Dette kan være navn i garderoben, på hyller og plakater. Barn vil få erfaring med enkle digitale verktøy, og vil bli kjent med å bruke ipad og smartboard. Personalet skal formidle tekster både verbalt og visuelt. Det lånes bøker på biblioteket, og bøker med innhold som barn er interesserte i er tilgjengelige slik at de kan få lese/se i bøker på egen hånd.

Kommunikasjon, språk og tekst

1-3 år	3-6 år
<ul style="list-style-type: none">• Personalet er bevisste på å bruke benevning gjennom dagen, barna skal "bades" i språk.• Personalet er bevisste sitt kroppsspråk, og har god øyekontakt med barna. Vi skal se hverandre når vi snakker sammen.• Personalet er bevisste på hvordan de bruker språket, og at de har en god kommunikasjon i alle situasjoner• Personalet oppmuntrer barn til å klare ting selv, og er støttende og veiledende der det trengs.• Bøker er synlige og tilgjengelige i barnas miljø.• Enkle brettspill /puslespill er tilgjengelig for barna.• Personalet har høytlesning for og med barn, og synger sammen med barna. Rim, regler, eventyr og dramatisering er en del hverdagen til barna.• Begynnende utforsking av tall og bokstaver via synliggjøring i det fysiske miljøet.• Synliggjøring av at vi har flere land og språk representert i barnehagen ved at vi har flaggene synlige, og f.eks. skrive "hei" eller "velkommen" på de ulike språkene. Vi skal inkludere de ulike nasjoner som er representert på hver base/avdeling.	<ul style="list-style-type: none">• Personalet er bevisste på å bruke benevning gjennom dagen, barna skal "bades" i språk og være gode språkmodeller for alle barna.• Barna skal oppleve å bli hørt og sett, og det skal være rom for å ta opp ulike temaer i barnegruppa.• Bokstaver og tall i ulike uttrykk synliggjøres i det fysiske miljøet både inne og ute• Barna gis mulighet til å få erfaring med enkle digitale verktøy og bli kjent med å bruke ipad og smartboard.• Personalet leser bøker for og sammen med barn. Bøker er tilgjengelig for barna slik at de har mulighet for å se/lese i bøker på egen hånd. Det lånes bøker på biblioteket, og barna får være med på å bestemme hvilke bøker som skal lånes.• Personalet er sammen med barna i barnehagens ute- og innemiljø, og er aktive i bruk av sangleker, regler og rim.• Barna gis muligheter til å sette ord og uttrykk på egne følelser, og hendelser i egne liv.

Etikk religion og filosofi

Å jobbe med barn innenfor etikk, religion og filosofi er med på å forme deres måter å oppfatte verden og mennesker på, og vil prege verdier, normer og holdninger. Personalet snakker med barn i grupper eller alene om etiske temaer som rett og galt, egne og andres følelser, uttrykk og handlingsmønstre.

Personalet har oversikt over de ulike kulturer og religioner som er representert på basen/avdelingen.

Personalet, i samarbeid med foreldre/foresatte, lar barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner, livssyn og kulturer. Gjennom det vil barn ha mulighet til å få erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi.

Personalet gir barna muligheter og rom for å stille spørsmål, undre seg, være nysgjerrig og filosofere over det de måtte være opptatt av.

Etikk religion og filosofi

1-3 år	3-6 år
<ul style="list-style-type: none">• Personalet skal sammen med barna snakke om ulike høytider og tradisjoner, og ha ekstra fokus på de ulike kulturer og religioner som er representert på basen / avdelingen sammen med foreldre/foresatte.• I formidlingen til barna skal personalet konkretisere ved å bruke dramatisering, bilder og annet visuelt materiale.• Personalet skal skape rom for undring, samtaler og utforskning av det som kan være ukjent eller kjent.• Personalet skal være gode formidlere i å vise verdien av likheter og ulikheter i barnas felleskap.• Personalet skal gi barna rom for samtaler og undring i løpet av hverdagen i barnehagen.• Personalet skal ha samtaler/samlinger med barna med etiske temaer om rett og galt, samtaler om egne og andres følelser, uttrykk og handlingsmønster (kan vi slå, skal vi gi en klem, skal vi si hei når vi møtes o.l)• Personalet skal være klar over at de er rollemodeller for barna.	<ul style="list-style-type: none">• Personalet skal sammen med barna snakke om ulike høytider og tradisjoner, og ha ekstra fokus på de ulike kulturer og religioner som er representert på basen / avdelingen.• Personalet skal introdusere barna for musikk og eventyr fra andre kulturer verden over.• Personalet skal bidra til å gi barna samlingspunkter hvor det er akseptert å stille spørsmål, undre seg, være nysgjerrige og filosofisk om alt som barna måtte være opptatte av.• Personalet skal ha samtaler/samlinger med barna med etiske temaer om rett og galt, samtaler om følelser egne og andres, uttrykk og handlingsmønster (kan vi slå, skal vi gi en klem, skal vi si hei når vi møtes o.l)• Personalet skal være klar over at de er rollemodeller for barna.• Personalet benytter seg av de pedagogiske verktøyene "steg for steg" og "grønne og røde tanker".

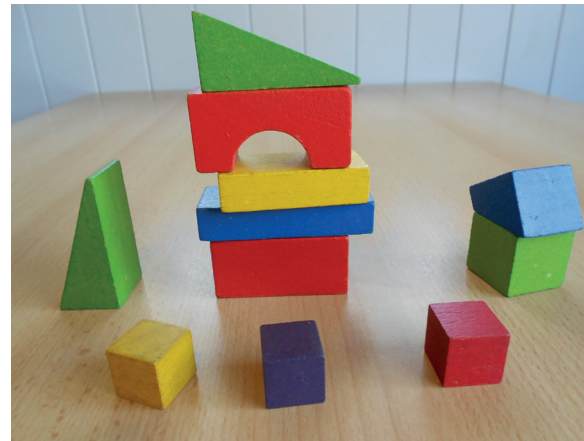
Antall, rom og form

Personalet skal gi barn muligheter til å oppdage, utforske og skape strukturer til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet.

Det skal legges til rette for at barn kan få utforske og oppdage matematikk i dagliglivet, i teknologi, natur, kunst og kultur ved å selv å få være kreativ og skapende.

Personalet skal bidra til å gi barn romfølelse og evne til å orientere seg via innelek, gymsal, plasseringer, i barnehagens uteområde(aking, løping, gjemsel ol.), måltider(hvor mange, hvor mye, benevnelse).

Det skal legges til rette for lek og undersøkende arbeid med sammenhenger, sortering, plassering, visualisering, former, mønster, tall, telling og måling.

Antall, rom og form

1-3 år	3-6 år
<ul style="list-style-type: none">• Personalet skal være med å gi og skape romfølelse via innelek, gymsal, orientere seg, ta imot ball, plassering, uteområde (aking, løping, gjemsel o.l), måltidssituasjon (hvor mange, hvor mye, benevnelse)• Barna skal, i samspill og med støtte fra de ansatte, få erfaringer med å bruke sansene sine i barnehagens ulike rom både inne og ute.• Ansatte skal være aktive i bruk av ulike begreper og benevning knyttet til matematiske begrep(mengde, antall, over, under, liten, stor)• Personalet skal bidra til å gi barna en forståelse av tid, sted, rytmen i hverdagen ved å synliggjøre dagsrytmen for og med barna. Dette ved å snakke med barna, symbolbruk og visuell støtte i avdelingsmiljø/basens miljø.	<ul style="list-style-type: none">• Personalet skal bidra til at barna får delta aktivt i hverdagsgjøremål som å sette ting på plass, sortering av leker, dekke på og av bord, rydde i garderobe og ha faste barnemøter med barna.• Personalet skal sammen med barna undre seg, vise nysgjerrighet og være med å gi erfaringer knyttet til ulike rom både i og utenfor barnehagen.• Ansatte skal være aktive i hverdagen ved å benevne det som skjer, slik at barna får en bevissthet og forståelse av sin egen hverdag, og får utvidet sitt ordforråd.• Personalet skal bidra til å gi barna muligheter til “ å klare mæ sjøl”. Slik får barna erfaringer med å beregne og bruke egen kropp i ulike miljø (hvor stor eller liten er jeg, er jeg lang eller kort).

Relasjon, lek, læring og danning

I barnehagen lærer barn best og mest når de har gode relasjoner til personalet. Barn utvikles i samspill med mennesker og omgivelser, og går fra det trygge til det ukjente (jfr. trygghetssirkelen). Hverdagslivet og leken er den viktigste læringsarenaen for barn. Derfor er det spesielt viktig at denne læringsarenaen er best mulig.

Barnehagen skal bidra til å fremme danning, læring, lek, vennskap, fellesskap, kommunikasjon og språk. "Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av" (Rammeplanen 2017)

Det gjøres en viktig jobb i det daglige samspillet med barna, der alle barn og deres ulike behov og uttrykk skal ivaretas. Alle barn skal få det de trenger for å utvikle seg selv, sin sosiale kompetanse, få støtte i å bygge en god selvfølelse, finne balansen mellom egne og andres behov, og lære seg til å ta hensyn til andres behov ved å være en del av et større fellesskap.

Lek skal ha den største plassen i barns liv, fordi lek er det som gir barn en høy kompetanse for god læring og gode samspillsmønstre. Det er viktig at vi som ansatte i barnehagen vet egenverdien av barnas lekeverden. Vi er med og skaper rom for at barna skal få leke både alene og sammen med andre. Lek er glede, spenning, humor, gi og ta og engasjement. Leken er også arena for at barn skal få utviklet sine sosiale og språklige egenskaper. Leken er i konstant utvikling og endring, og det krever mye av barna i deres læringsløp.

Vi ønsker at barna skal møte et inkluderende miljø for alle barn og voksne; der det å forstå, anerkjenne, akseptere og respektere ulikheter står sentralt. Vi har mange flerspråklige barn og foreldre, og vi arbeider for å bringe de ulike kulturene inn i barnehagen ved å synliggjøre språk, mat, klær, tradisjoner. Dette vil være synlig gjennom basenes og avdelingens månedsbrev eller ukeslutter, og det vil også være synlig i det fysiske miljøet.

Overgang småbarn-storbarn

“Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe” (Rammeplanen 2017)

Et viktig mål i en slik overgang er å skape trygghet for barna og mulighet til å utvikle den kompetansen de har tilegnet seg på småbarnsavdelingen. Det trygge personalet skal bidra til å gjøre barna klare for en ny hverdag med fokus på trygghet, relasjonsbygging, utforsking, lek og læring.

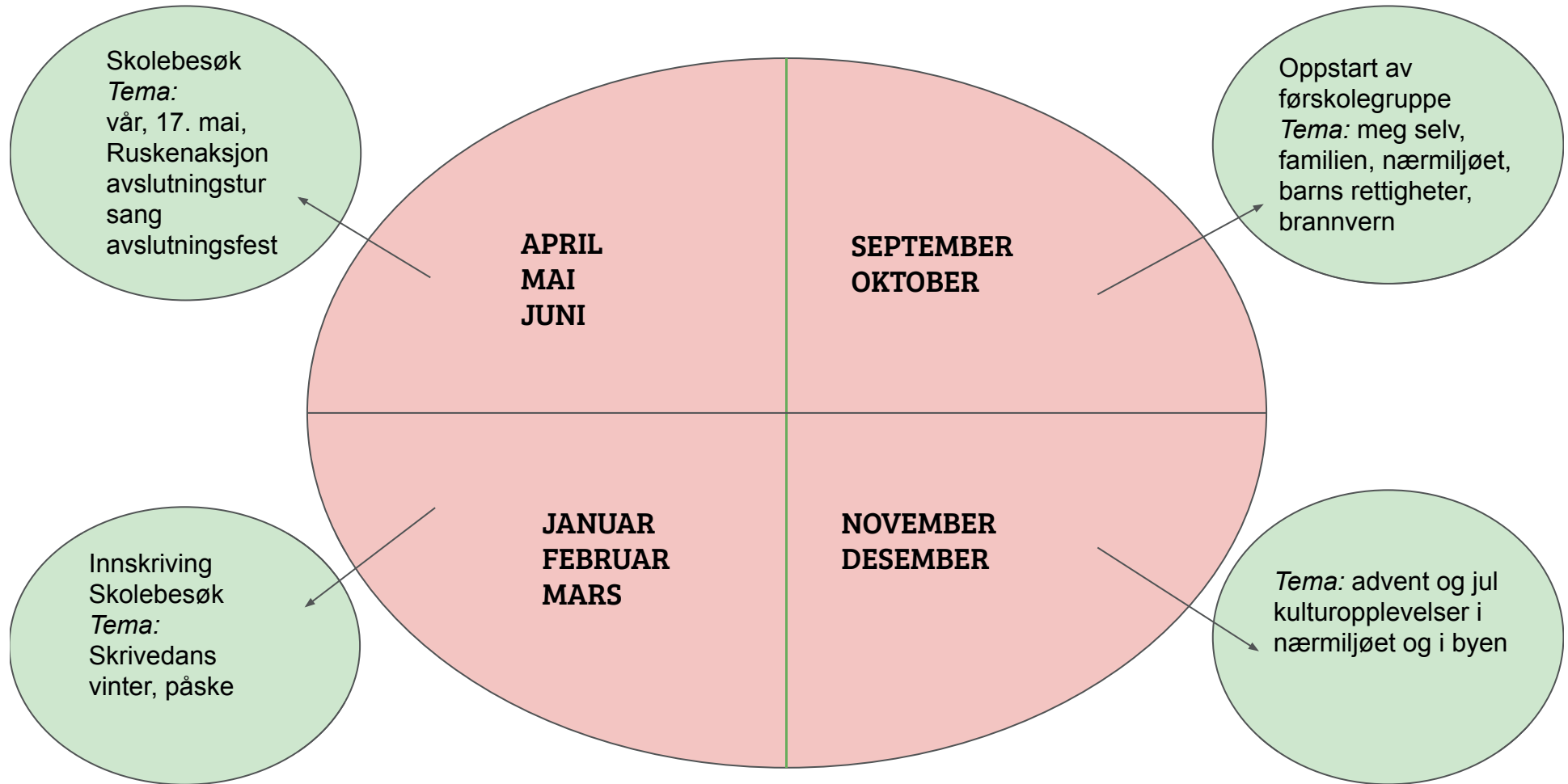
I løpet av våren vil det bli avgjort hvilken avdeling barna skal begynne på til høsten, dette vil gi muligheter til, sammen med foreldre, å forberede barna på overgangen.

Gjennom å delta i hverdagsaktiviteter og arrangement sammen med små grupper på den nye avdelingen før de skal starte der, vil barna få mulighet til å bli kjent med personalet og den nye avdelingen de skal begynne på til høsten. Det er alltid med en kjent voksen som de er trygge på, og kjenner godt. Barna skal gis god tid til å bli kjent.

For å sikre at informasjon om barnets behov overbringes, vil pedagogen som kjenner barnet godt legge til rette for overføringsmøter med foreldre og nytt personale.

Årshjul for skolestarterne

Spesialpedagogisk arbeid ved enheten

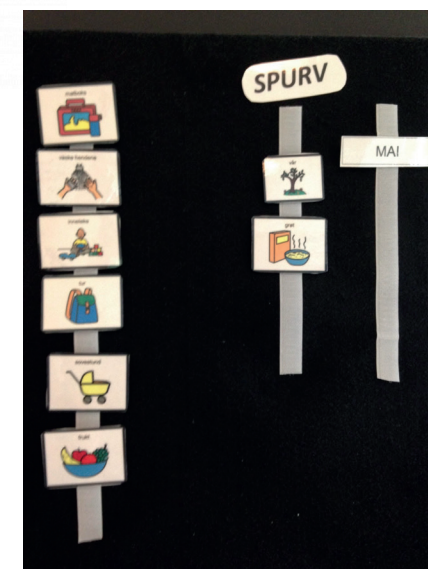
Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger - også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder.

I samarbeid med foreldre gjør vi endringer i systemet rundt barnet for å gi barnet bedre forutsetninger for utvikling og læring. Eksempler på dette har bl.a. vært å ha økt fokus på en tydelig dagsrytme, dele barnegruppa i mindre grupper oftere, eller å ha ekstra fokus på sosiale ferdigheter.

Formålet med den spesialpedagogisk hjelpen er å gi barnet tidlig hjelp og støtte i for eksempel språklige og sosiale ferdigheter. Hjelpen skal bidra til barnets utvikling og læring, og kan gis til barnet individuelt eller i gruppe. Foreldrenes medvirkning er en viktig forutsetning for at den spesialpedagogiske hjelpen skal fungere på en god måte.

Barn som mottar spesialpedagogisk hjelp er en naturlig del av barnegruppa si. Det allmennpedagogiske tilbudet planlegges ut i fra barnas forutsetninger for å delta. I tillegg vurderer vi barnets deltakelse ut fra behov, for eksempel kan en del barn som mottar spesialpedagogisk hjelp ha et ekstra stort behov for ro og skjerming i løpet av barnehagedagen.

Ved Kattem barnehager har vi et stort team av spesialpedagoger ledet av spesialpedagogisk koordinator. Dette gir, i samarbeid med de øvrige pedagogene, en unik tilgang på rask kompetanse og tidlig innsats.

Vurderingsarbeid/pedagogisk dokumentasjon av barnehagens virksomhet

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet gir foreldre, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndighet informasjon om hva barn opplever og lærer i barnehagen, og hvordan barnehagen oppfyller kravene i barnehageloven og rammeplanen.

Dokumentasjon inngår i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten.

Personalet har en bevissthet på hva som dokumenteres og hvorfor. De prøver til enhver tid å ha et kritisk blikk med tanke på å forbedre og endre praksis der det er behov.

Barn og foreldre har rett til å medvirke i disse prosessene, og målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen.

Barnehagens ansatte vurderer jevnlig det pedagogiske arbeidet, der de analyserer, beskriver og fortolker barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Når ansatte reflekterer sammen kan de lære av egen praksis og vil bidra til å utvikle barnehagen som pedagogisk virksomhet.

Vurdering av det pedagogiske innholdet i barnehagehverdagen skriftliggjøres og vil bl.a synliggjøre prosjektarbeid, temaer, barnehagens fokusområder og rammeplanens fagområder.

Læringsmiljøprosjekt

Barns læringsmiljø i barnehagen er faktorer som har betydning for barns utvikling, slik som de kulturelle, fysiske og relasjonelle forholdene. Barn utvikler seg i samspill med mennesker og omgivelser, og i barnehagen lærer barn mest når de har gode relasjoner til personalet som er sammen med dem.

Barnehagelovens § 1 og 2 sier at barnehagene er forpliktet til å skape trygge og gode barnehagemiljø, og § 3 forebygge, avdekke og håndtere krenkelser og mobbing.

Våren 2018 ble Kattem barnehager med i et prosjekt med fokus på barns læringsmiljø i regi av Udir. Gjennom deltakelsen i Læringsmiljøprosjektet har personalet fått økt kompetanse på hvordan de kan identifisere og endre negativ atferd i barnegruppa, og forbedre og sikre et godt læringsmiljø. Det har vært fokus på inkludering, relasjon mellom barn-barn, og relasjoner voksen-barn som arbeidsverktøy for å forebygge krenkelser og mobbing. Det er de voksnes ansvar å sørge for at hvert enkelt barn føler seg inkludert i fellesskapet.

Nyere forståelse av begrepet mobbing viser at barn i barnehagen blir utsatt for vedvarende negative handlinger, krenkelser og mobbeatferd ved utestenging fra lek, og ved ikke å inkluderes i fellesskapet. Vår deltakelse i læringsmiljøprosjektet har gjort ansatte i bedre stand til å oppdage, identifisere og forebygge begynnelende mobbeatferd i barnehagen. Dette krever at voksne er tett på i leken, og tar barns følelser og utsagn på alvor.

Stein, saks, papir

- en strategi for å bygge sterke barnefelleskap

STEIN
SAKS
PAPIR

«Tidligere ble vi født inn i fellesskapet og måtte kjempe for å bli et individ, i dag blir vi født som individer, men må kjempe for en plass i fellesskapet»

Alle skal høre til et fellesskap, men ikke alle barn og unge gjør det. Oppvekst er et felles ansvar og hver enkelt av oss kan gjøre en stor forskjell med små grep. Foreldre og andre voksne må være gode rollemodeller.

Vi kan bidra til å skape sterke barnefelleskap gjennom å gi barna felles opplevelser, styrke deres sosiale kompetanse og gjøre de robuste til å møte utfordringer i hverdagen.

Steinsakspapir er et tverrfaglig og tverretatlig samarbeid innad i kommunen, der kommunens hovedoppgave er å mobilisere mestring hos barn og unge, styrke sosiale fellesskap, øke samfunnsdeltakelsen og myndiggjøre lokalsamfunnene.

Stein, saks, papir er en lek hvor flaks og tilfeldigheter avgjør hvem som vinner og taper. Barn velger ikke sine foreldre, søsken, barnehage, skole eller nabolag. Barn og unges oppvekst er likevel ingen lek, men vårt felles ansvar.

Å høre til er et grunnleggende menneskelig behov. Vi i Trondheim kommune/Kattem barnehage vil jobbe for at alle barn og unge skal oppleve å være en del av fellesskapet. Praksis skal i hovedsak forlate individfokus, og sette søkelyset på relasjoner, gruppe og fellesskap.

Flerkulturelt arbeid

Barnehagen er en viktig møteplass for familier med ulik språk- og kulturbakgrunn. Ved Kattem barnehager har vi barn med 20 ulike språk og 60 barn med flerspråklig bakgrunn. I tillegg har vi ansatte fra mange ulike land. Alle disse bidrar med sin kultur og sitt mangfold inn i barnehagehverdagen. Rammeplanen sier at "barnehagen skal støtte fremmedspråklige barn i å bruke sitt morsmål, og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norskkompetanse" (Rammeplan 2017).

"Barnehagen skal vise hvordan alle kan lære av hverandre, og fremme barnas nysgjerrighet og undring over likheter og forskjeller" (Rammeplanen, 2017)

Ved Kattem barnehager ønsker vi å synliggjøre og fremme et miljø som er preget av fellesskap, imøtekommenhet og anerkjennelse. Vårt kulturelle mangfold gjenspeiler seg i barnehagehverdagen vår, og det jobbes med dette kontinuerlig. Gjennom en positiv og naturlig synliggjøring av det som er likt og ulikt, blant annet språk, kultur og religion, kan barn utvikle respekt for det som er forskjellig.

Å synliggjøre kan skape et felles "vi", hvor alle får plass i barnehagens fellesskap. Dette er også viktig med tanke på stolthet over egen identitet og kulturell tilhørighet.

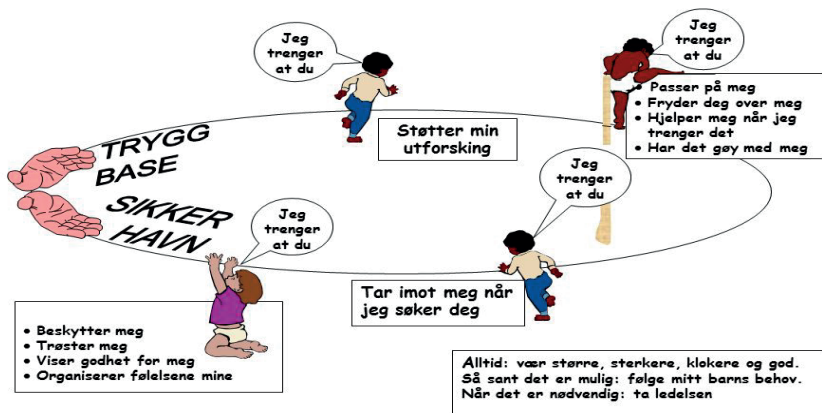
Vi setter et spesielt fokus på de andre kulturene vi har i barnehagen vår i forbindelse med FN-dagen i oktober, og avslutter prosjektet med et foreldrearrangement.

Trygghets sirkelen

Foreldre med fokus på barnets behov

© Cooper, Hoffman, Marvin, & Powell, 1999

Tidlig innsats/ flerfaglig blikk

Ved Kattem barnehager jobber vi for å ha et åpent foreldresamarbeid hvor det skal ligge tillit i relasjoner mellom de ansatte og foreldre. For at barnehagen skal kunne støtte og gi barna en god og sunn utvikling, ser vi at informasjon om hva som rører seg i barnets hjemmesituasjon, både positivt og utfordrende, er viktig for å kunne møte både barnet og foreldre i hverdagen og i det lange løp.

Kattem barnehager jobber for at barnets beste skal bli ivaretatt. Tidlig innsats handler for oss om å jobbe godt innen det allmennpedagogiske, styrke barnegruppen og innhente veiledning ved behov. Barnehagen får økt kompetanse og veiledning i å identifisere behov, og å sette i gang støttetiltak for barn og grupper av barn så tidlig som mulig.

Trygghets sirkelen er et viktig verktøy for å forstå hvordan trygge relasjoner skapes. Dette vet vi er viktig for barns psykiske helse og legger grunnlaget for den videre utviklingen av emosjonelle, sosiale og kognitive ferdigheter. Trygghets sirkelen brukes bl.a som utgangspunkt i samtaler med foreldre, og er spesielt viktig i tilvenningsperioden for å forstå og skape et trygt barn og trygge relasjoner mellom voksen og barn.

Barnehagen som språkarena

Gjennom språk får barn muligheter til å uttrykke seg og delta aktivt i et sosialt fellesskap. Språk læres ikke automatisk ved at barn oppholder seg i barnehage. Barns språkutvikling skjer i samspill med andre i lek, turtaking, og hverdagsaktiviteter ute og inne. Barn må være aktive i språklig samspill med andre barn og voksne i et godt språkmiljø for å lære språk. Å lære språk tar tid.

Vi bruker flere verktøy for å sikre god språkutvikling, både til barn med og uten språklige utfordringer. Vi bruker "snakkepakken" som er et pedagogisk verktøy, hvor målet er å skape motivasjon og lystbetont bruk av språket. Vi har månedens ord som vi henger på plakater på avdelingen. Vi bruker også månedens eventyr som fortelles og dramatiseres på ulike måter. Vi benytter også ASK - Alternativ Supplerende Kommunikasjon, gjennom hele dagen, dette innebærer bruk av bilder som hjelp i overgangssituasjoner, og dagsplaner som forteller barna hva som skal skje i løpet av dagen.

Grønt flagg/miljøarbeid

Trondheim kommune har en målsetning om at alle barnehager og skoler skal arbeide med ulike miljøoppsattinger, og være sertifisert med grønt flagg, som er et symbol på at barnehagen arbeider med miljøet.

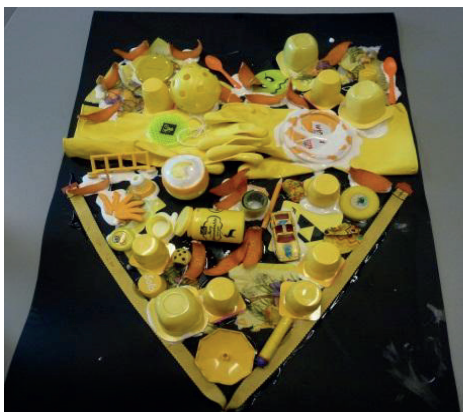
“ Barnehagen skal bidra til at barn får kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lære om naturen, og utvikle respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen” (RP 2017).

For å bidra til et bærekraftig samfunn, må vi alle ta ansvar for dette gjennom holdningsarbeid med barn, og ved å være gode rollemodeller. I barnehagen har vi egne miljøregler som barn og voksne skal følge, f.eks: “vi rydder etter oss når vi er på tur”, “insekter og småkryp som vi studerer skal tilbake til naturen”, “stille busker og trær på barnehagens uteområde”

Kattem barnehager ble sertifisert med grønt flagg i 2010, og resertifiseres hvert år. Grønt flagg er symbolet på at barnehagen jobber med miljøet. I løpet av de årene vi har vært med har det vært et ekstra fokus innenfor bl.a. disse områdene:

- Kildesortering/avfallshåndtering/ redusere forbruk av plastavfall
- Gjenbruk
- Sunt kosthold - variert sunt kosthold med lavt sukkerinnhold

Fra barnehage til skole

“Barnehagen skal, i samarbeid med foreldre og skolen, legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning.” (Rammeplan 2017)

“Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner.” (Rammeplan 2017).

Det siste året før barna starter på skolen deltar de i førskolegruppa på huset sitt. Førskolegruppa's mål er i hovedsak å gi barna utfordringer og opplevelser som bygger opp om og støtter barnets sosiale utvikling, nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær.

Kattem barnehager består av 4 hus. Det tilrettelegges for aktiviteter der alle førskolebarna av og til kan møtes på tvers av husene. De fleste førskolebarna begynner ved samme skole, og derfor legger barnehagen til rette for at disse barna kan bli kjent med hverandre, og kan etablere vennskap slik at oppstart av skoleåret kan føles lettere og tryggere. Slike treff kan være felles turmål der det legges til rette for felles aktiviteter og lek.

Barnehagen bidrar til at barna skal oppleve gode overganger og opplevelse av sammenheng mellom barnehage og skole. Barnehagens, foreldrenes og skolens kunnskap- og informasjonsutveksling er med på å forme tilbudet til de eldste barna i barnehagen.

Trondheim kommune
Kattem barnehage
Postboks 2300 Torgarden
7004 Trondheim

www.trondheim.kommune.no

mx • februar 2021

